

Til lovforslag nr. L 100. Betænkning afgivet af Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri den 24. marts 2004

Betænkning

over

Forslag til lov om hold af dyr

[af fødevareministeren (Mariann Fischer Boel)]

1. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 26. november 2003 og var til 1. behandling den 10. december 2003. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 10 møder.

Sammenhæng med andre forslag

Lovforslaget skal ses i sammenhæng med lovforslag nr. L 101 om dyrlæger, som ligeledes har været behandlet i Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og fødevareministeren sendte den 15. oktober 2003 dette udkast til udvalget, jf. alm. del – bilag 47. Den 26. november 2003 sendte fødevareministeren de indkomne høringssvar samt et notat herom til udvalget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget 1 skriftlig henvendelse fra Nepenthes. Fødevareministeren og Miljøministeren har over for udvalget kommenteret den skriftlige henvendelse til udvalget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 16 spørgsmål til fødevareministeren og 4 spørgsmål til miljøministeren til skriftlig besvarelse, som disse har besvaret. 6 af udvalgets spørgsmål og ministrenes svar herpå er optrykt som bilag 2 til betænkningen.

2. Indstillinger og politiske bemærkninger

Indstillinger

Et flertal i udvalget (udvalget med undtagelse af EL og KD) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et mindretal i udvalget (EL og KD) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Politiske bemærkninger

Et flertal i udvalget (udvalget med undtagelse af V og KF) noterer sig, jf. L 100 – bilag 8, at fødevareministeren vil tage kontakt til EU-Kommissionen med henblik på at undersøge muligheder og betingelser for en eventuel dispensation fra EU-reglerne, således at Danmark vil kunne få dispensation fra 20-dages-reglen for mærkning og registrering af kvæg, svin, får og geder.

Det har nemlig vist sig, at øremærkning af kalve kan være direkte farligt for en forvalter, enten fordi kalvene opholder sig i større kuperede eller bevoksede terræner og er vanskelige at finde, eller fordi moderen har en stærk beskyttertrang over for sin kalv.

Hertil kommer, at de skrappe veterinærregler ifølge miljøministerens besvarelse af spørgsmål 14, jf. L 100 – bilag 15, kan blive en hindring for opfyldelsen af Danmarks forpligtelser i forhold til EF's habitatdirektiv og EF's fuglebeskyttelsesdirektiv (Natura 2000-områder). Dette kan blive et resultat af, at der fremover kan blive et øget behov for at sikre græssende dyr ad anden vej end den traditionelle.

Af miljøministerens svar på spørgsmål 19, jf. L 100 – bilag 20, fremgår det desuden, at hvis øremærkningsreglerne viser sig at være til hinder for, at Nordjyllands Amt kan foretage naturpleje med vildkvæg andre steder i amtet, vil denne nødvendige pleje ikke blive udført. Det er dels et resultat af utilstrækkelige økonomiske midler til naturforvaltning og dels et resultat af, at det i stigende grad er vanskeligt at finde alternative græsningsdyr til naturarealer. Resultatet vil derfor være, at naturområderne gror til.

Dispensationer fra reglerne eksisterer allerede. Bisonkalve kan vente 9 måneder med at blive øremærket, og Spanien har fået dispensation fra reglerne i visse utilgængelige bjergegne. Hertil kommer, at Portugal, Holland og Italien har søgt om dispensation.

For mindre organisationer og private personer er øremærkningsreglerne allerede så snærende, at naturpleje med kvæg er umulig eller vanskelig at udføre. Det viser erfaringer fra Vestjylland og fra Tyskland. Øremærkningsreglerne modvirker derfor sandsynligvis inddragelse af befolkningen i natur- og landskabsforvaltningen og er formentlig en hæmsko for, at private græsningslav kan opstå flere steder. Øremærkningsreglerne

må således siges at være til hinder for, at den danske natur kan blive græsset ordentligt, og er derfor også til hinder for, at regeringens målsætning om at stoppe nedgangen i den biologiske mangfoldighed inden år 2010 kan opfyldes.

Derfor er en dispensationsadgang påkrævet, og flertallet opfordrer således fødevarerministeren til at søge dispensation fra øremærkningsreglerne for naturområder i Danmark i lighed med Spaniens dispensationsadgang for nogle bjergfyldte og øde områder.

Et mindretal i udvalget (V og KF) har noteret sig fødevarerministerens svar på spørgsmål 17 vedrørende lovforslagets § 66, stk. 3, jf. L 100 – bilag 19. Af svaret fremgår, at der kun på to specifikke områder med relation til samarbejdet om sygdomsbekæmpelse mellem de offentlige myndigheder og erhvervets organisationer bliver behov for at tilpasse skillelinjen mellem erhvervets medvirken og det offentliges myndighedsudøvelse. Mindretallet går derfor ud fra, at udformningen af § 66, stk. 3, ikke er til hinder for, at samarbejdet og arbejdsdelingen mellem myndigheder og erhverv kan foregå som hidtil på andre områder vedrørende sygdomsbekæmpelse m.v.

Tjóðveldisflokkurin, Inuit Ataqatigiit og Siunut var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

Jens Kirk (V) nfm. Jens Christian Larsen (V) Inger Støjberg (V) Henrik Vestergaard (V)

Christian H. Hansen (DF) fmd. Jørn Dohrmann (DF) Else Theill Sørensen (KF)

Carina Christensen (KF) Mogens Nørgård Pedersen (KD) Erik Mortensen (S)

Henrik Dam Kristensen (S) Nicolai Wammen (S) Ole Vagn Christensen (S) Ritt Bjerregaard (S)

Kristen Touborg (SF) Martin Lidegaard (RV) Keld Albrechtsen (EL)

Tjóðveldisflokkurin, Inuit Ataqatigiit og Siunut havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	55*	Enhedslisten (EL)	4
Socialdemokratiet (S)	52	Kristendemokraterne (KD)	4
Dansk Folkeparti (DF)	22	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	16	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	12	Siumut (SIU)	1
Det Radikale Venstre (RV)	9	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	2

---

* Heraf 1 medlem valgt på Færøerne

Bilag 1

Oversigt over bilag vedrørende L 100

Bilagsnr.	Titel
1	Høringssvar og høringsnotat, fra fødevareministeren
2	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
3	Spm. 1, om ministeren vil redegøre for, hvilke krav man skal opfylde over for CHR-registeret, til fødevareministeren Spm. 2 om de overvejelser, der er gjort med hensyn til øremærkning af gedekid og lam, til fødevareministeren Spm. 3 om registrering af dyrene, til fødevareministeren Spm. 4 om, hvilke overvejelser ministeren har om økonomien og omfanget af de foranstaltninger, der fremover skal træffes mod Newcastle Disease, til fødevareministeren Spm. 5 om, hvilke tanker ministeren har med hensyn til klonede dyr, til fødevareministeren
4	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
5	Spm. 6 om de etiske overvejelser i forbindelse med en udmøntning af lovforslagets § 11, til fødevareministeren Spm. 7 om indhentning af høringssvar fra Det Dyreetiske Råd, til fødevareministeren
6	Svar på spm. 1 om ministeren vil redegøre for, hvilke krav man skal opfylde over for CHR-registeret, fra fødevareministeren Svar på spm. 2 om de overvejelser, der er gjort med hensyn til øremærkning af gedekid og lam, fra fødevareministeren Svar på spm. 3 om registrering af dyrene, fra fødevareministeren Svar på spm. 4 om, hvilke overvejelser ministeren har om økonomien og omfanget af de foranstaltninger, der fremover skal træffes mod Newcastle Disease, fra fødevareministeren Svar på spm. 5 om, hvilke tanker ministeren har med hensyn til klonede dyr, fra fødevareministeren
7	Spm. 8 om den bemyndigelse, som tildeles ministeren i forbindelse med kontrol og tilsyn, til fødevareministeren Spm. 9 om, hvordan kontrol- og tilsynsinstanser kan håndhæve reglerne, til fødevareministeren Spm. 10 om bemyndigelser, der tildeles ministeren, til fødevareministeren Spm. 11 om forudsætninger og kriterier i forbindelse med en godkendelsesordning for implantation af genteknologisk fremstillede organismer i dyr, til fødevareministeren Spm. 12 om forbud mod opdræt af bestemte arter af vildt, til fødevareministeren Spm. 13 om grundlag for skærpelse af reglerne om hold af visse dyrearter, til fødevareministeren
8	Svar på spm. 6 om de etiske overvejelser i forbindelse med en udmøntning af lovforslagets § 11, fra fødevareministeren Svar på spm. 7 om indhentning af høringssvar fra Det Dyreetiske Råd, fra fødevareministeren

Bilagsnr.	Titel
9	<p>Svar på spm. 8 om den bemyndigelse, som tildeles ministeren i forbindelse med kontrol og tilsyn, fra fødevareministeren</p> <p>Svar på spm. 9 om, hvordan kontrol- og tilsynsinstanserne kan håndhæve reglerne, fra fødevareministeren</p> <p>Svar på spm. 10 om bemyndigelser, der tildeles ministeren, fra fødevareministeren</p> <p>Svar på spm. 11 om forudsætninger og kriterier i forbindelse med en godkendelsesordning for implantation af genteknologisk fremstillede organismer i dyr, fra fødevareministeren</p> <p>Svar på spm. 12 om forbud mod opdræt af bestemte arter af vildt, fra fødevareministeren</p> <p>Svar på spm. 13 om grundlag for skærpelse af reglerne om hold af visse dyrearter, fra fødevareministeren</p>
10	Henvendelse af 5/2-04 fra Nepenthes
11	Spm. 14 om kommentar til henvendelse af 5/2-04 fra Nepenthes, til miljøministeren
12	Spm. 15 om kommentar til henvendelse af 5/2-04 fra Nepenthes, til fødevareministeren
13	Spm. 16 om teknisk bistand til udarbejdelse af et ændringsforslag om dispensation til at flytte grænsen for øremærkning af kvæg, til fødevareministeren
14	Spm. 17 om, hvilken betydning § 66, stk. 3, har for en aktiv deltagelse fra landbrugets organisationer i gennemførelsen af sygdomsbekæmpelse, til fødevareministeren
15	Svar på spm. 14 om kommentar til henvendelse af 5/2-04 fra Nepenthes, fra miljøministeren
16	<p>Spm. 18 om, hvordan reglerne om øremærkning kan udgøre et problem for et projekt i Lille Vildmose, til miljøministeren</p> <p>Spm. 19, om reglerne om øremærkning skaber et problem for afgræsning af naturarealer i Nordjyllands Amt, til miljøministeren</p> <p>Spm. 20 om ændring af reglerne om øremærkning, så naturplejehensyn og veterinære hensyn tilgodeses, til miljøministeren</p>
17	Svar på spm. 16 om teknisk bistand til udarbejdelse af et ændringsforslag om dispensation til at flytte grænsen for øremærkning af kvæg, fra fødevareministeren
18	Svar på spm. 15 om kommentar til henvendelse af 5/2-04 fra Nepenthes, fra fødevareministeren
19	Svar på spm. 17 om, hvilken betydning § 66, stk. 3, har for en aktiv deltagelse fra landbrugets organisationer i gennemførelsen af sygdomsbekæmpelse, fra fødevareministeren
20	<p>Svar på spm. 18 om, hvordan reglerne om øremærkning kan udgøre et problem for et projekt i Lille Vildmose, fra miljøministeren</p> <p>Svar på spm. 19, om reglerne om øremærkning skaber et problem for afgræsning af naturarealer i Nordjyllands Amt, fra miljøministeren</p> <p>Svar på spm. 20 om ændring af reglerne om øremærkning, så naturplejehensyn og veterinære hensyn tilgodeses, fra miljøministeren</p>
21	1. udkast til betænkning
22	2. udkast over betænkning

Bilag 2**Nogle af udvalgets spørgsmål til fødevareministeren og til miljøministeren og deres svar herpå**

Spørgsmål 14, 18, 19 og 20 og miljøministerens svar herpå samt spørgsmål 15 og 16 og fødevareministerens svar herpå er optrykt efter ønske fra udvalget med undtagelse af Venstre og Det Konservative Folkeparti.

Spørgsmål 14:

I forbindelse med behandlingen af lov om hold af dyr bedes miljøministeren kommentere anbefalingerne om øremærkningsregler versus naturpleje fra naturforeningen Nepenthes, jf. L 100 – bilag 10. I den forbindelse bedes ministeren gøre rede for, hvorvidt de gældende og foreslåede regler for øremærkning af kvæg giver problemer nu eller forventes at kunne give problemer på længere sigt i forbindelse med den nødvendige afgræsning af naturarealer. Ministeren bedes specielt gøre rede for, hvorvidt reglerne er et problem eller forventes at udgøre et problem på længere sigt for Nordjyllands Amts nye græsningsprojekt i Kohaven i Kronborg Statsskovdistrikt.

Svar:

Den centrale begrundelse for at øremærke dyrene er, at risici for kogalskab og mund- og klovesyge entydigt har vist værdien af, at alle dyr udstyres med et »personnummer« i form af et øremærke snarest muligt efter fødslen, og at veterinærmyndighedernes og EU's regler på området er skrappe, idet systemet skal fungere til opsporing og indgriben overfor smittekilder.

De senere år har der imidlertid flere gange været rejst spørgsmål til, om kravet om øremærkning af nyfødte kalve kunne lempes i de tilfælde, hvor drægtige køer græsser i naturområder. Udgangspunktet for disse spørgsmål har været, at det er forbundet med betydelige risiko for de mennesker, der skal øremærke de nyfødte kalve, idet moderdyrene vil beskytte deres afkom. Naturforeningen Nepenthes peger endvidere på, at nyfødte kalve, i større, kuperede eller bevoksede terræner er vanskelige at finde, ligesom kalvene få dage efter fødsel er stærke nok til at flygte fra mærkningen.

Naturen er mange steder under tilgroning som følge af, at der ikke er dyr nok til at sikre den nødvendige naturpleje. Dette kan være en begrundelse for, at Nordjyllands Amt har ønsket at indføre 9 vildokser af heck-racen med henblik på naturplejen i Lille Vildmose. Det skal nævnes, at Lille Vildmose ikke er beliggende på Kronborg Statsskovdistrikt, sådan som det fremgår af spørgsmålet fra udvalget. Men det er korrekt, at der på Kronborg distrikt findes en kohave, nemlig Hellebæk Kohave.

Det har gennem mange år været Skov- og Naturstyrelsens erfaring, at det er muligt at leve op til de skrappe veterinærkrav i forbindelse med naturplejen på styrelsens arealer uanset om dette skete gennem forpagtninger eller med egne dyr. Dette er blandt andet sket ved, at styrelsen ikke har accepteret, at der sættes højdrægtige køer ud i store naturområder – og i hvert fald ikke hvis dette umuliggør dagligt opsyn.

Men udviklingen kan gradvis føre til, at flere skov- og naturarealer i kuperet terræn ønskes afgræsset, hvilket som nævnt kan medføre problemer i forbindelse med øremærkning. Dette kombineret med det fortsatte fald i antallet af græsningsdyr, kan komme til at påvirke Skov- og Naturstyrelsens arealforvaltning.

Med de forpligtelser, der er navnlig i forbindelse med Natura 2000 områderne, vil styrelsen formentlig over tid opleve et stigende behov for at sikre græssende dyr ad anden vej end den traditionelle. Ligesom Nordjyllands Amt i tilfældet Lille Vildmose. Det kan derfor ikke udelukkes, at også styrelsen på sigt kan få vanskeligheder i forhold til overholdelsen af de skrappe veterinærregler.

Spørgsmål 15:

Ministerens bedes kommentere anbefalinger om øremærkningsregler versus naturpleje fra naturforeningen Nepenthes, jf. L 100 – bilag 10. Ministeren bedes desuden redegøre for de faglige begrundelser, som måtte ligge til grund for ministerens holdning til Nepenthes forslag.

Svar:

I henhold til Fødevedirektoratets bekendtgørelse nr. 759 af 10. september 2002 om mærkning og registrering af kvæg, svin, får og geder skal kvæg senest 20 dage efter fødsel og inden det forlader oprindelsesbesætningen være forsynet med to godkendte øremærker, ét i hvert øre.

Reglerne om mærkning og registrering af kvæg har til formål hurtigt at give mulighed for at efterspore og begrænse spredningen af husdyrsygdomme.

Reglerne har baggrund i Rådets forordning nr. 820/97 af 21. april 1997 (nu forordning nr. 1760/2000) om indførelse af en ordning for identifikation og registrering af kvæg og om mærkning af oksekød og oksekødsprodukter.

Der er ikke mulighed for at yde individuelle dispensationer fra EU-reglerne, men derimod har medlemslandene mulighed for at søge dispensation for visse områder. Spanien har i øjeblikket en sådan dispensation for nogle bjergfyldte og øde områder. Endvidere behandler Kommissionen i øjeblikket dispensationsansøgninger fra Italien, Portugal og Holland.

I denne forbindelse vil Fødeveareministeriet ligeledes tage kontakt til EU-Kommissionen med henblik på at undersøge muligheder og betingelser for en eventuel dispensation til Danmark.

Spørgsmål 16:

Ministeren anmodes om teknisk bistand til udarbejdelse af et ændringsforslag, hvorefter der på besætningsniveau kan søges om dispensation til at flytte 20-dages grænsen for øremærkning af kvæg til 7 måneder.

Svar:

Vedlagt fremsendes - som teknisk bistand - et ændringsforslag om, at ejeren eller den besætningsansvarlige for en kvægbesætning kan søge om dispensation fra kravet om, at kvæg senest 20 dage efter fødsel, og inden det føres fra oprindelsesbedriften, skal være forsynet med to godkendte øremærker, ét i hvert øre. Ministeren kan forlænge fristen for mærkning i indtil 7 måneder efter fødsel.

Som det fremgik af mit svar på spørgsmål 15, er området reguleret ved Rådets forordning om indførelse af en ordning for identifikation og re-

gistrering af kvæg og om mærkning af oksekød og oksekødsprodukter.

Forordningen giver ikke medlemslandene mulighed for at yde individuelle dispensationer fra reglerne, men derimod mulighed for at søge dispensation for visse områder.

På denne baggrund er det min opfattelse, at en bestemmelse som den foreslåede ville være EU-stridig, og jeg kan derfor hverken af denne grund eller de i mit svar på spørgsmål 15 nævnte grunde støtte forslaget.

Ændringsforslag til L 100 om hold af dyr

Til § 4

Af {}

I § 4 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

Stk. 2. Ejeren eller den besætningsansvarlige for en kvægbesætning skal sørge for, at kvæg senest 20 dage efter fødsel, og inden det føres fra oprindelsesbesætningen, er forsynet med to godkendte øremærker, ét i hvert øre. Ministeren kan efter ansøgning forlænge fristen for mærkning i indtil 7 måneder efter dyrets fødsel.

Spørgsmål 18:

Ministeren bedes i forlængelse af besvarelse af spørgsmål 14, jf. L 100 – bilag 15, redegøre for, hvordan reglerne om øremærkning udgør eller forventes at kunne udgøre et problem for Nordjyllands Amts græsningsprojekt med vildokser i Lille Vildmose.

Svar:

Jeg har forelagt spørgsmålet for Skov- og Naturstyrelsen, der efter høring i Nordjyllands Amt har udtalt følgende, hvortil jeg kan henholde mig:

»I forbindelse med Nordjyllands Amts naturpleje i Vildmosen har der været problemer med mærkningen af vildkvæget. Ved import af dyr er det nødvendigt, at mærkningen sker i forbindelse med ankomsten, også selvom der er forøget risiko for dyrene ved mærkningen på grund af de bedøvelser, som dyrene allerede har været igennem på grund af de veterinære prøver, der skal foretages i eksportlandet.

Når kalvene skal øremærkes, er det nødvendigt at bedøve moderdyret og muligvis nogle af de andre dyr, da moderdyrene og flokkens dyr har et stærkt beskytter-instinkt. Dertil kommer,

at de naturarealer, der ønskes plejet, kan være så store og uoverskuelige, at det at finde kalvene kan være et problem.«

Spørgsmål 19:

Ministeren bedes oplyse, om reglerne om øremærkning skaber et problem for afgræsning af andre naturarealer i Nordjyllands Amt.

Svar:

Jeg har forelagt spørgsmålet for Skov- og Naturstyrelsen, der efter høring i Nordjyllands Amt har udtalt følgende, hvortil jeg kan henholde mig:

»Fra Nordjyllands Amt er det oplyst, at hvis forsøget i Lille Vildmose viser sig at give for store problemer med øremærkning til, at amtet vil foretage naturpleje med vildkvæg andre steder i amtet, vil det medføre, at betydelige arealer vil gro til, da der ikke er tilstrækkeligt med økonomiske midler til alternativet i form af maskinel naturpleje til de ofte ukurante, kuperede og delvis bevoksede naturarealer. Samtidig er det i stigende grad vanskeligt at finde alternative græsningsdyr til naturarealer.«

Spørgsmål 20:

Ministeren bedes oplyse, hvilke regelændringer vedrørende øremærkning der vil kunne tilgodeses naturplejehensyn og de veterinære hensyn.

Svar:

Jeg har forelagt spørgsmålet for Skov- og Naturstyrelsen, der har udtalt følgende, hvortil jeg kan henholde mig:

»De veterinære regler er Fødevareministeriets ressort, hvorfor en nærmere vurdering af mulighederne for at sikre de veterinære hensyn i forbindelse med en eventuel regelændring vedrørende øremærkning i forbindelse med naturpleje bør gennemføres af Fødevareministeriet.

Reglerne om mærkning og registrering af kvæg har baggrund i Rådets forordning nr. 1760/2000. Spanien har fået dispensation herfra for nogle øde bjergområder. Med henvisning til besvarelsen af spørgsmål 15 (L 100 - bilag 12) skal det nævnes, at Fødevareministeriet vil tage kontakt til EU-Kommissionen med henblik på at undersøge muligheder og betingelser for en eventuel dispensation til Danmark.«